שנית אם ארחץ אם לא ארחץ היכי דמי

אלימא דאמרה תיתסר הנאת רחיצה לעולם

עלי אם לא ארחץ היום למה לה הפרה

תתסחי אמר רב יהודה דאמרה הנאת רחיצה

עלי לעולם אם לא ארחץ במי משרה דכוותיה

דקתני אם לא אתקשט אם לא אתקשט

בנפט לכלוך הוא אמר [רב יהודה] *דאמרה

הנאת רחיצה לעולם עלי אם ארחץ היום

ושבועה שלא ארחץ הנאת קישום עלי

לעולם אם אתקשט היום ושבועה שלא

אתקשם א"ל רבינא לרב אשי האי אלו נדרים

ושבוֹעות מיבעי ליה למיתני א"ל תני אלו נדרים

ושבועות ואיבעית אימא שבועות נמי היינו

נדרים דתנן יוכנדרי רשעים נדר בנזיר ובקרבן

ובשבועה ואמרו רבנן רחיצה אית בה ענוי

נפש כי לא רחצה ורמינהי י יאע"פ שאסור

בכולן אין ענוש כרת אלא באוכל ושותה

ועושה מלאכה בלבד ואי אמרת כי לא

רחצה איכא ענוי ביום הכיפורים כי רחץ

ליחייב כרת אמר רבא 6 מענינא דקרא גבי

יום הכיפורים דכתיב יתענו את נפשותיכם

מילתא דידע עינויא השתא רחיצה לא ידע

עינויא השתא גבי נדרים דכתיב ²כל נדר

וכל שבועת אסר לענות נפש מילתא

דאתיא ליה לידי ענוי וכי לא רחצה אתיא

לידי ענוי ורמי דרבי יוםי אדר' יוםי ⁹מעיין

של בני העיר חייהן וחיי אחרים חייהן קודמין

לחיי אחרים בהמתם [ובהמת אחרים בהמתם]

קודמת לבהמת אחרים כביסתן וכביסת

אחרים כביסתן קודמת לכביסת אחרים חיי

אחרים וכביסתן חיי אחרים קודמין לכביסתן

רבי יוםי אומר כביםתן קודמת לחיי אחרים

השתא כביםה אמר רבי יוםי יש בה צער

א מיי׳ פי״ב מהל׳ נדרים

טוש"ע י"ד סי׳ רלד סעיף

: 103

ל) לעיל מ. ב) יומא עד. ג) (מוספתא ב״ת פי״א], ד) (שייך לדף פא.], ס) (ויקרא כג), ו) (יותא על:],

חורה אור השלח ו. והיתה לכם לחקת ַנוּלְם בַּחֹרֶשׁ הַשְּׁבִיעִי עוֹלְם בַּחֹרֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּעְשׁוֹר לַחֹרֶשׁ הְעַנּוּ אֶת נֶפְשׁתֵיכֶם וְכָל מְלָאכָה לא תַעֲשוּ הָאָזְרָח וְהַגֵּר הַגַּר בַּתוֹכַכֵם:

ויקרא טז כט יקוא טו כט. 2. כָּל נֵדֶר וְכָל שְׁבֻעַת אָסְר לְעַנֹּת נָפֶשׁ אִישְׁהּ יִקִימֶנוּ וְאִישָׁה יִפַּרֶנוּ:

הנהות הב"ח

(h) גמ' אמר רבא הכא מעניינא דקרא והכא מעניינא דקרא גבי: (ב) רש"ר ד"ה שנית אם אכתן דזה הוי עינוי וכו" כדאית להו אם לא וכו" אלימא וכו' הס"ד ואח"כ מיהו כיון דאין המים יפים: (ג) ד"ה לעולם וכו׳ יפיט: לגט ר הו לעולם זכו אם ארחן אם לא ארחן דאיתקר: (ד) ד"ה אינו מייב וכו׳ בהדיא הס״ד:

מוסף רש"י

כנדרי רשעים. כגון שהיה ככר מונח לפניו ואמר כנדרי רשעים, וממת כנדרי רשעים, משמע דאותו ככר יהא עליו כנדרי רשעים וכיון דאמר הכי נדר בנזיר לאמר הכי נדר בנזיר ובקרבן ובשבועה. ואס אכלו מחייב נזירות וקרבן ושבועה, דחייב נמי קרבן שבועה, דדרכן של רשעים שבועה, דדרכן של רשעים הוא שנודרים בנזירות בקרבן ונשבעין, והאי כי אמר כנדרי רשעים הוי כמאן דאמר הריני נזיר אם אוכל הימנו והרי עלי כקרבן ושבועה שאיני לוכל (לעיל מ.). כביסתן וכביסת אחרים. ויש להם מקום שישקו בהמתם . (ראמ"ה בשמו).

פירוש הרא"ש

אם לא ארחץ היכי דמי. באיזה לשון אמרה שחל עלה איסור רחילה: במי משרה. ששורין בהן פשתן והם סרוחין והיא לא מרחץ בהן ותאסר ברחיצה ולכך מפר לה: לבלוך הוא. ולא מיקרי קישוט: אלא אמר רבא. תרתי קתני הנאת רחילת עולם עלי אם ארחן כלמפרש יייוט כל נופרם לעיל ושבועה שלא ארחך לעולם: אע"פ שאסור בכולם. בתשמיש המטה ובנעילת באכילה ושתיה: כתיב את נפשותיכם

שנית אם ארחן. (כ) זה דהוי ענוי נפש לרבי יוסי כדאית ליה ולרבנן כדחית להו: אם לא ארחץ דקתני היכי דמי (אילימא) דאמרה תיתסר הנחת רחילה עלי לעולם חם לח חרחן כמי משרה. תרחן חיכח חרחץ במי משרה איכא ענוי לא חרחץ מתסרא הנאת רחיצה עלה: ניוול ואע"ג דרחצה מיהו משום דאין המים יפים ויש להן ריח רע

הויא ניוול ור׳ יוסי סבר תרחך ואין בכך כלום דבההיא יומא לא שמיה ניוול: דכוותיה גבי קישוט. דקתני סיפא אם לא אתקשט דאמרה תיתסר עלי הנאת קישוט כגון כיחול ופירכום אם לא אתקשע בנפע לכלוך הוא שהנפט מסריח: לעולם. כדחמר מעיהרח דאסרה הנאת רחיצה עלה לעולם ומתני' חדא קתני דהכי אמרה אם ארחן (ג) [ושבועה שלא] ארחן דאיתסר עלה רחילה לגמרי אפי׳ בזימנא חדא ואי נמי דאמרה הנאת קישוט עלי לעולם כגון קישוט דבגדי לבעונין וקישוט בשמים אם אתקשט אפילו פעם אחת ושבועה שלא אתקשט כלל ורבי יוסי לטעמיה דלניוול לא חייש כלל וליכא ענוי נפש. וליכא למיפרך נמי כדפרכינן לעיל דליתני תנאי זה אין בו ענוי נפש דהכא ליכא תנאי כלל מדאמיא שבועה אבתריה ועקרה לה: אע"פ שאסור בכולן. בכל הני דאית בהו לד ענוי ברחילה ובסיכה ובנעילת הסנדל ובתשמיש המטה: אינו חייב עליהן כרת אלא על החוכל ועל השוחה והעושה בו מלאכה. דלא חייבה חורה אלא בהני דכתיבי בהדיא (ד) גבי יום הכיפורים דכתיב תענו את נפשותיכם משמע שהנפש יודעת הענוי וזהו ענוי אכילה ושתיה דרגיל בהו וכיון דלא אכיל ההוא יומא ידיעה עינויא: רחילה לא ידיעה עינויא. דלאו כל יומא רגיל למירחץ והשתא נמי כי לא רחיץ לא הוי ניכר הענוי: אבל גבי נדר דכתיב לענות נפש. משמע שעתיד לענות והיינו נמי רחילה דאתיא לידי ענוי נפש ואהכי מיפר לה: מעיין של בני העיר. שמושך והולך לעיר אחרת ואין בו אלא כדי סיפוק שתייתן של

בני אותה העיר הרשות בידן לסותמו שלא ילך לאותה עיר אחרת שלמטה הימנה לפי שהמים שלהן הם והמים ברשותן חייהן קודמין לחיי אחרים: ואם יש בה כדי חייהן של אלו ושל אלו ואין בה להסתפק ממה שנשאר מאותו מעיין אלא כדי בהמתן של בני אותה העיר: כביסתן וכביסת אחרים. אם יש בו כדי חיותן וכדי בהמתן של בני אותה העיר ואין במה שנשאר במעיין אלא כדי כביסת בגדיהן של בני העיר: חיי אחרים וכביסתן. שיש לבני העיר ולבהמתן להשקות ממעין אחד ואין כביסה להם אלא זה ואף חיי אחרים תלויין בו ואין בו אלא כדי שיעור של אחד מהן: חיי אחרים קודמין לכביסתן. ויניחום לבני חותה עיר אחרת לחייהן ואל יכבסו בו בגדיהן: השתא כביסה. דבגדים קאמר ר' יוסי דאית ביה לערא ולהכי כביסתן קודמת: די גוף כולו מיבעיא. דאית ביה ענוי כשאינו רוחן:

גוף

כביסת בהמתן ובהמת אחרים בהמתן קודמת. אם אינו מספיק לבהמת כולן: כביסתן וכביסת אחרים. כביסת בגדיהן: חיי אחרים וכביסתן. בני עיר אחרת לריכין אותו לשתייתן ובני אותה העיר לכביסתן בלבד חיי אחרים קודמין בני עיר אחרת קודמין לשתייתן מפני שיש בהן חיי נפש מה שאין כן בכביקה: רבי יוסי אומר כביסמן של אומה העיר קודמם לשמייםן של בני עיר אחרם. דקבירא ליה לרבי יוסי דכיון דבתניעת כביסה איכא לערא טובא חיי נפש הוא: השחת רביסה אתר ר' יוסי יש בה לער. כי תתנע ליה ולא כיבס: 912

שנים אם ארחן. וכדפרקינן הנאת רחיצה עלי לעולם אם ארחן. אם לא ארחן היכי דמי מה חלחה בענין זה: אם לא ארחן במימי משרה. מים ששורין בהן פשתן שהן סרוחין ביותר דהיכי תעביד

> דכוומיה דקמני אם לא אמקשע בנפט לכלוך הוא. שהוא מטונף ומסריח. ולישנה בעלמה קשיה ליה היכי קרא ליה קישוט דאדרבה לכלוך הוא: אלא דאמרה הנאת רחילה עלי לעולם אם ארחן ושבועה שלא ארחך. והשתא לא לריכי לאוקמה באומרת אם ארחץ היום אלא באומרת אם ארחן סתמא דלעולם משמע דת"ה סבר דיש בה ענוי נפש ורבי יוסי סבר דלית בה ענוי נפש. וליכא למיפרך השתא כדפרכינן ליתני רבי יוסי אומר תנאי זה אין בו ענוי נפש דלא אפשר למיתני הכי דהא קתני ושבועה שלא ארחץ דלית ביה [תנאי] ולא שייך למימר תנאי זה. ונראה בעיני דלהכי נקטינהו תנא להני תרי גווני לאשמועינן רבותא דרבנן ודרבי יוסי דרבנן דאף על פי שלא חל הנדר לגמרי מפר ומשום רבותה דרבנן נקט מילתיה בתנאי ומשום רבותא דרבי יוסי נקט שבועה שלא ארחץ בלא תנאי ואע"ג דחיילא מהשתא לא מלי מפר דברחיצה לרבי יוסי ליכא ענוי כלל: אין ענוש כרם אלא על האוכל והשותה. דכתיב כל הנפש אשר לא תעונה והאבדתיה איזה ענוי שיש בו אבוד נפש הוי אומר זו אכילה ושתיה ועל העושה בו מלאכה דכתיב בה כרת: כי רחין ליחייב כרת. דהח לא מעני נפשיה. ובדין הוא דמלי לשנויי ליה דנהי דרחילה מיקריא ענוי אין חייבין עליה כרת דהא בעינן ענוי נפש שיש בו אבוד נפש ובענוי רחילה ליתא אלא דרבא פרקה אפי׳ אליבא דהנהו תנאי דלית להו הך דרשא כדאיתא פ׳ יום הכפוריםוי: מילחא דידיעה עינויה השתה. דהיינו אכילה דבאותו יום מינכר עינויא ורחמנא לא הפיד ביום הכפורים אלא בענוי

דמינכר בההוא יומא: גבי נדרים דכחיב כל נדר וכל שבועת איסר לענום נפש מילחה דחתיה ביה לידי ענוי. דקרה הכי משמע דכיון שנדרה מביחתה לענות נפש מיפר: ורמי דרבי יוסי חדר' יוסי. אבל דרבנן אדרבנן לא קשיא דנהי דמניעת רחילת הגוף הוי ענוי בבגדים ליכא לערא כולי האי ועוד דאפילו תמלא לומר דאיכא לערא בכביסה כברחילה אפילו הכי מצו אמרי רבנן דחיי אחרים קודמין אבל דרבי יוסי אדרבי יוסי קשיא דאי כביסה לדידיה אית בה לערא כולי האי עד [שכביסתן] קודמין לחיי אחרים כל שכן דסבירא ליה דברחילת הגוף איכא ענוי נפש. זה נ"ל: מעיין של בני העיר. היולא בעיר חייהן וחיי אחרים חייהן חודמין לחיי אחרים שאם אינו מספיק לשתיית כולן שתייתן קודמת דחייהן קודמין

: כדדרשינן בריש פרק איזהו נשך (ב״מ סב.) מדכתיב [ויקרא כה] וחי אחיך עמך

יש. ז ב מיי׳ פ״א מהלכות שביתת עשור הל׳ ה וטוש"ע או"ח סי תריא :סעי׳ א

מומפום

שנית אם ארחץ אם לא ארחץ היכי דמי. שיחול עליה איסור [רחילה] בנדל: אם לא ארחץ במי משרה. ולכך [יפר] שאם תרחץ איכא ניוול: דבוותי' שלא אתמשמ ו כוווני שלא אונקשם בנפם לכלוך הוא. ואינו קרוי קישוט: אלא אמר רבא תרתי קתני ולעולם כדשנין ושבועה שלא ארחן ולא רנה לתרן דאמר קונם שלא ארחן דא"כ היינו כמו רישא כי לא רחלה אפילו ביום אחד דהא חפינו ביום מחד דהם בחלקו היום מוקמיען לה: ורמיבהו אע"פ שאחר בבולן. במשמיש המטה בעילת הסגדל ברחילה וסיכה באכילה ושתיה אין ענוש כרת אלא על האכילה דהוי ענוי והוי בכלל כל הנפש אשר לא תעונה [ונכרתה] ואי אמרת דמניעת רחינה וויווי ארחילה וחי לחייב ביה"כ ותיתה דבפרק בתרא דיומא (דף עד:) פריך וכ"ת בענוי תשמיש הרי אומר תענו את נפשותיכם איזהו ענוי שיש נפ [אבידת נפש] הוי אומר זה אכילה ושתיה וא״כ רחילה נמי נהי דמיקריא ענוי אין חייבין עליה ועוד קשה לה"ר שמואל מאיוורא מאי דעתיה דהאי ננחייזות ננחיי לעניים להסתי מקשה אלא לא מקרי רחיצה ענוי א״כ אמאי מיתסרא דהתם נפהא לו מימסנת דיתם נפקח ק איסורא מהאי קרא דענוי וי"ל דודאי לא הוי ענוי מן המורה וקרא דענוי הוה אסמכתא בעלמא דאיקרי ענוי וכך הוא למסקנא דהכא: מילתא דירע עינויא השתא רחיצה לא ידיע השתא. כלו׳ בו ביוס דמניעת רחיצה אינה נכרת לענות נפש]. דמשמע להבא יהיה נדרי עינוי: ורמי דר' יוםי אדר' יוםי דאמר רחילה אין בה ענוי: מעיין של בני העיר חייהן יחור טבריה מאותה מעיין ששותין שחתין מחומה מעיין חייהן קודמין דרשינן וחי מחיך עמך חייך קודמין בביבתן. מקום כיבוסי בגדים כביסתן קודמת בגדים כביסתן קודמת ומוחכיין לעכב המים עד שיכבסו רבי יוסי אומר כביסתן קודמת [לחיי אחרים] משום דאית בה לערא: השתא כביםה. של בגדים אמר ר' יוסי [יש בו לער גוף כולו לא כ"ש. כיבוס] דבגדים אלימא ליה יותר מרחילת גוף:

גוף בייציה הייג עשור בעם בחינו מיעת אכילה ושתיה אבל מניעת רחילה אין הענוי מכר בו ביום: אבל גבי גדר בתיב לענות נפש. משמע גדר שינא לנסוף לידי עניי נפש והיינו רחילה: מעיין של בני העיר. השתא. שמכר הענוי בו ביום דהיינו ממעיין אחד רשאין העליונים לעכב את המים עד שישתו דמתיב וחי אחיך קודמין לחייו ואחר שישתו גם התחמונים יעכבו העליונים עד שישתו בהתחן וכל שכן עד שיכנסו בגדיהן: רבי יוםי אומר בביםתן קודמת לחיי אחרים. אלמא משיב אפיי לנכיסה לער ומשני דאין ודאי חשיב לכניסה טפי לער מרחילה: